

**Gespreksnotitie t.b.v. rondetafelgesprek vaste commissie voor Justitie en Veiligheid
Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
d.d. 5 februari 2025**

Namens R. Pouwels, teammanager Lokalis (buurteams jeugd en gezin Utrecht)

1. Wat houdt het programma TKG in?

Deze beweging richt zich op een eenvoudiger, gezinsgerichte aanpak die transparantie, rechtsbescherming met nadruk op samen leren.

De behoeften van kinderen, gezinnen en huishoudens staan centraal. Op een oordeelvrije manier doen we voor hen wat nodig is waarbij we uitgaan van het recht op autonomie en zelfbeschikking. Dit betekent dat we de focus leggen op helpen en ondersteuning bieden in plaats van gedwongen beschermen en ingrijpen.

De inrichting bestaat uit stevige lokale (wijk)teams, aangevuld met expertise, bevoegdheden en professionals uit het regionale veiligheidsteam (RVT). Daarnaast hebben andere spelers in het sociaal domein (denk aan onderwijs, volwassen GGZ, specialistische jeugdhulp, etc), maar ook rechters een belangrijke rol te spelen. Iedereen heeft een eigen, heldere kerntaak en werkt vervolgens goed samen.

Stevige lokale teams zijn teams die aanwezig zijn in en zich richten op de brede leefwereld van gezinnen ook als er onveiligheid speelt. Deze lokale teams bieden zelf hulp bieden en richten zich niet enkel op regievoering en/of het afgeven van indicaties.

Het is voor lokale teams noodzakelijk dat zij benodigde partners (expertise) kunnen betrekken bij de ondersteuning aan huishoudens. En dat die partners zo eenvoudig mogelijk georganiseerd zijn, zonder dezelfde dingen steeds op nieuw te doen (oude estafettemodel). In het kader van veiligheid zullen dat de Regionale Veiligheidsteams (RVT) zijn.

In het RVT zijn in elk geval functies van de GI's, Veilig Thuis en de RvdK samengebracht, eventueel aangepast en aangevuld met overige bevoegdheden. Die drie organisaties gaan vervolgens op in een nieuwe organisatie en zouden dan ophouden te bestaan.

Deze inrichting faciliteert het samenwerken over domeinen heen, dichtbij en laagdrempelig voor kinderen en volwassenen.

Verder draagt het bij aan een vast gezicht voor kinderen, gezinnen en huishoudens en helderheid over wie er (hulp bij) regie biedt. Het is van belang om telkens flexibel en op maat bekijken wat kinderen, gezinnen, huishoudens nodig hebben. Dit is ook de reden dat andere partners dan het lokale team en RVT een belangrijke rol hebben.

N. B. Om te voorkomen dat er een extra gezicht wordt toegevoegd, en het voorkomen van verkapte drang door lokale teams, vinden wij het onverstandig om te stellen dat het lokale team áltijd betrokken moet zijn en áltijd regie voert.

2. Hoe verschilt de werkwijze binnen dit programma met de huidige werkwijze rondom jeugd- en gezinsbescherming?

Binnen het programma TS verschilt de denkwijze, inrichting en werkwijze met de huidige manier van werken. We denken consequent vanuit de autonomie van het huishouden en hun perspectief. We ondersteunen daar waar het nodig is, in plaats te kijken naar wat er misgaat. We werken hierbij vanuit de gedeelde visie “gefaseerd samenwerking voor veiligheid”, met een andere grondhouding waarin gelijkwaardigheid, transparantie en rechtsbescherming belangrijke

waarden zijn. We werken dan ook en met name ontwikkelgericht (doen wat nodig is om oorzaken aan te pakken) en niet alleen vanuit beheersing (ingrijpen & opleggen).

We bewegen van een 'estafette-model', waarin sprake is van na elkaar werken, naar een integrale, systeemgerichte manier van naast elkaar werken.

Wij zien grote meerwaarde in het integreren van taken en rollen binnen de nieuw in te richten veiligheidsteams. We vinden het belangrijk dat zij zich samen met lokale teams gaan (door)ontwikkelen zodat beide teams vanuit een zelfde visie en taal in gezamenlijkheid tot een samenhangend instrumentarium en handelingsrepertoire voor hulp en steun komen.

3. Is deze nieuwe werkwijze effectiever dan de huidige werkwijze en zo ja, waarom?

Deze werkwijze is effectiever omdat er meer dan nu wordt uitgegaan van de behoefte en individuele situatie van huishoudens zelf.

In combinatie met de nadruk op domeinoverstijgend werken en oog voor onderliggende problematiek, zoals schulden, woonvragen, (volwassen)GGZ etc. komen we tot integrale oplossingen waarmee een duurzame verandering en verbetering gerealiseerd kan worden. Daarnaast zorgt een integratie van bevoegdheden in een RVT en een samenwerken met lokale teams voor minder overdracht met bijbehorend risico op bijvoorbeeld informatieverlies, minder dubbeling van taken, betere samenwerking met het gezin en met elkaar, zodat je sneller tot de kern komt. Kortom minder 'kastje naar de muur' en minder gezinnen tussen wal en schip, omdat 'niemand ervan is'.

4. Hoe verhouden de kosten van deze nieuwe werkwijze zich tot de huidige werkwijze?

De verwachting is dat met deze werkwijze kindbeschermingsmaatregelen, met bijbehorende kosten, voorkomen kunnen worden. Tevens zorgt het samenvoegen van taken van de GI's, VT en RvdK voor ont dubbeling van werkzaamheden.

5. Als deze werkwijze effectiever en tevens goedkoper is, wat vraagt het dan om deze werkwijze structureel te implementeren?

- Zo snel mogelijk een passend wettelijk kader en experimenteerruimte voor de proeftuinen in de tussentijd
- Het vraagt een flinke verandering van de meeste lokale teams in Nederland. Naast de inhoudelijke ontwikkeling die nodig is zal ook een uitbreiding van de capaciteit in veel gemeenten noodzakelijk zijn: de opdracht aan lokale teams om hele gezinnen en hun netwerk te begeleiden en erbij te blijven heeft grote gevolgen voor de caseload. Dit vraagt bijbehorende middelen om voldoende en goed toegeruste professionals in te kunnen zetten en de doorontwikkeling mogelijk te maken.
- Aandacht voor rol en positie van lokale teams. Het lokale team heeft een eigenstandige functie breder dan alleen veiligheidsvraagstukken en opereert in het vrijwillig kader (conform de Hervormingsagenda Jeugd).
- Bewustzijn dat iedereen een verantwoordelijkheid heeft als het gaat om veiligheid. Ook andere partners, naast het lokale team en RVT, hebben een opdracht als het gaat om de zorg voor gezinnen en huishoudens, óók wanneer die in onveilige situaties verkeren.
- Focus op en ruimte (tijd) voor leren. Om deze beweging te laten groeien, moeten we het oude durven loslaten en ons richten op wat werkt, nieuwe benaderingen ontwikkelen, leren van onze successen en mislukkingen, en nauw samenwerken met ervaringsdeskundigen. Dit vereist fundamentele veranderingen op alle niveaus, van professionals tot beleidsmakers.

- Perspectief op houding en gedrag in plaats van nadruk op regels, procedures en inrichting.
- Een passende, ontwikkelgerichte, begeleiding vanuit de opdrachtgevers: stap voor stap samenwerken aan de te bereiken ambitie. Samen praktijk kunnen maken, vraagt een netwerkgerichte benadering. Dat vergt meer dan 'een wet opschrijven' en die implementeren.

Verder lezen:

- [Reflectie-op-de-vorming-van-regionale-veiligheidsteams](#), door Associatie Wijkteams
- De [brede opdracht lokaal team](#)
- Antwoorden consultatievragen Toekomstscenario door Associatie wijkteams, zie [hier](#)
- Wijkteams werken aan veiligheid: een [argumentatie vanuit kennis](#)